EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 19.6.2024.
COM(2024) 618 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Malte

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 618 final}

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Malte

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97[1], a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća[2] kojom je uspostavljen Mehanizam za oporavak i otpornost stupila je na snagu 19. veljače 2021. Mehanizmom za oporavak i otpornost pruža se financijska potpora državama članicama za provedbu reformi i ulaganja i generira fiskalni impuls koji će se financirati sredstvima EU-a. Njime se, u skladu s prioritetima europskog semestra, doprinosi gospodarskom i socijalnom oporavku i provedbi održivih reformi i ulaganja, posebno u cilju promicanja zelene i digitalne tranzicije i jačanja otpornosti gospodarstava država članica. Mehanizmom se pomaže i jačanju javnih financija te poticanju rasta i otvaranja radnih mjesta u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, poboljšanju teritorijalne kohezije unutar EU-a i podupiranju kontinuirane provedbe europskog stupa socijalnih prava.

(2) Uredba o planu REPowerEU[3] donesena je 27. veljače 2023. u cilju postupnog ukidanja ovisnosti EU-a o uvozu fosilnih goriva iz Rusije. Time bi se doprinijelo energetskoj

---

1 SL L 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj

2 Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj

3 Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavljâ o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) 2021/1060 i (EU) 2021/1755 te Direktive 2003/87/EZ (SL L 63, 28.2.2023., str. 1.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj

sigurnosti i diversifikaciji opskrbe energijom u EU-u, dok bi se istodobno postiglo povećanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora, kapaciteta za skladištenje energije i energetske učinkovitosti. Malta je u svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost dodala novo poglavlje o planu REPowerEU kako bi financirala ključne reforme i ulaganja kojima će se doprinijeti ostvarenju ciljeva plana REPowerEU.

(3) Komisija je 16. ožujka 2023. objavila komunikaciju „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.”[4] na kojoj će se temeljiti donošenje odluka o politikama i okvirni uvjeti za povećanje rasta. U toj se komunikaciji definira devet pokretača konkurentnosti koji se međusobno dopunjuju. Među njima se pristup privatnom kapitalu, istraživanje i inovacije, obrazovanje i vještine te jedinstveno tržište ističu kao najvažniji prioriteti politika za reforme i ulaganja kojima će se rješavati sadašnji problemi produktivnosti i jačati dugoročna konkurentnost EU-a i njegovih država članica. Nakon te komunikacije Komisija je 14. veljače 2024. objavila Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu i konkurentnosti[5]. U tom izvješću detaljno se opisuju konkurentske prednosti i izazovi jedinstvenog europskog tržišta i prate godišnja kretanja u skladu s utvrđenih devet pokretača konkurentnosti.

(4) Komisija je 21. studenog 2023. donijela Godišnji pregled održivog rasta za 2024.[6], čime je označen početak ciklusa europskog semestra 2024. za koordinaciju ekonomskih politika. Europsko vijeće potvrdilo je 22. ožujka 2024. prioritete tog pregleda na temelju četiri dimenzije konkurentne održivosti. Komisija je 21. studenog 2023. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2024., u kojem Malta nije utvrđena kao jedna od država članica koja je možda pogođena neravnotežama ili za koju postoji rizik da bude pogođena neravnotežama i za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je istog dana donijela mišljenje o nacrtu proračunskog plana Malte za 2024. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Vijeće donijelo 12. travnja 2024., kao i Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2024., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava i koji je Vijeće donijelo 11. ožujka 2024.

(5) EU-ov novi okvir gospodarskog upravljanja stupio je na snagu 30. travnja 2024. Taj okvir obuhvaća novu Uredbu Europskog parlamenta i Vijeća (EU) 2024/1263 o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97. Obuhvaća i izmijenjenu Uredbu (EZ) br. 1467/97 o provedbi postupka u slučaju prekomjernog deficita i izmijenjenu Direktivu 2011/85/EU o proračunskim okvirima država članica[7]. Ciljevi su novog okvira održivost javnog duga te održiv i uključiv rast koji će se postići postupnom fiskalnom konsolidacijom, reformama i ulaganjima. Okvir potiče odgovornost na nacionalnoj razini i više je usmjeren na srednjoročno razdoblje i na djelotvorniju i koherentniju provedbu. Svaka država članica trebala bi Vijeću i Komisiji dostaviti nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan. Nacionalni

---

4 COM(2023) 168 final.
5 COM(2024) 77 final.
6 COM(2023) 901 final.
7 Uredba Vijeća (EU) 2024/1264 od 29. travnja 2024. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) i Direktiva Vijeća (EU) 2024/1265 od 29. travnja 2024. o izmjeni Direktive 2011/85/EU o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

srednjoročni fiskalno-strukturni planovi sadržavaju fiskalne i investicijske obveze i obveze pojedine države članice u pogledu reformi te obuhvaćaju četverogodišnje ili petogodišnje razdoblje planiranja, ovisno o redovnom trajanju nacionalnog zakonodavnog postupka. Kretanje neto rashoda[8] u nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima trebalo bi biti u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) 2024/1263, uključujući zahtjeve da se dug opće države uvjerljivo smanjuje ili nastavi uvjerljivo smanjivati najkasnije do kraja razdoblja prilagodbe odnosno da se zadrži na razboritim razinama ispod 60 % BDP-a, a da se državni deficit u srednjoročnom razdoblju smanji i/ili zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a. Ako se država članica obveže da će provesti relevantan skup reformi i ulaganja u skladu s kriterijima iz Uredbe (EU) 2024/1263, razdoblje prilagodbe može se produljiti za najviše tri godine. Komisija će radi potpore u izradi tih planova [21. lipnja] 2024. državama članicama dostaviti smjernice o sadržaju planova i naknadnih godišnjih izvješća o napretku koje će trebati dostaviti i, u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2024/1263, tehničke smjernice o fiskalnim prilagodbama (referentne smjerove kretanja i tehničke informacije, ovisno o slučaju). Države članice trebale bi do 20. rujna 2024. dostaviti svoje srednjoročne fiskalno-strukturne planove, osim ako država članica i Komisija postignu dogovor o produljenju tog roka za razumno razdoblje. Države članice trebale bi osigurati sudjelovanje nacionalnih parlamenata i savjetovati se s neovisnim fiskalnim institucijama, socijalnim partnerima i drugim relevantnim nacionalnim dionicima, prema potrebi.

(6) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2024. razvijati u skladu s provedbom Mehanizma za oporavak i otpornost. Potpuna provedba planova za oporavak i otpornost i dalje je ključna za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer planovi doprinose djelotvornom odgovoru na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju izdanima posljednjih godina. Preporuke za pojedinu zemlju iz 2019., 2020., 2022. i 2023. i dalje su jednako relevantne i za planove za oporavak i otpornost koji su revidirani, ažurirani ili izmijenjeni u skladu s člancima 14., 18. i 21. Uredbe (EU) 2021/241.

(7) Malta je 13. srpnja 2021. Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241. Na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2021/241 Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. toj uredbi. Vijeće je 5. listopada 2021. donijelo Odluku o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Malte[9], koja je izmijenjena 14. srpnja 2023. u skladu s člankom 18. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241 radi ažuriranja maksimalnog financijskog doprinosa za bespovratnu financijsku potporu te radi uključivanja poglavlja o planu REPowerEU[10]. Isplata obroka ovisi o odluci Komisije, koja se donosi u skladu s člankom 24. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/241,

---

8 Neto rashodi kako su definirani u članku 2. Uredbe Vijeća (EU) 2024/1263 od 29. travnja 2024. (SL L 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Neto rashodi znači državni rashodi bez i. izdataka za kamate, ii. diskrecijskih mjera na strani prihoda, iii. rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, iv. nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, v. cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te vi. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

9 Provedbena odluka Vijeća od 5. listopada 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Malte (ST 11941/2021 INIT; ST 11941/2021 ADD 1).

10 Provedbena odluka Vijeća od 14. srpnja 2023. o izmjeni Provedbene odluke od 5. listopada 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Malte (ST 11202/2023 INIT, ST 11202/2023 ADD 1).

da je Malta u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u Provedbenoj odluci Vijeća. Pretpostavlja se da su ključne etape i ciljne vrijednosti u zadovoljavajućoj mjeri postignute ako dotična država članica nije ukinula mjere.

(8) Malta je 15. travnja 2024. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2024., u skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1466/97. U skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241, u Nacionalnom programu reformi za 2024. uzima se u obzir i polugodišnje izvješće Malte o ostvarenom napretku u provedbi plana za oporavak i otpornost.

(9) Komisija je 19. lipnja 2024. objavila Izvješće za Maltu za 2024.[11] U njemu je ocijenjen napredak Malte u smislu relevantnih preporuka za pojedinu zemlju koje je Vijeće donijelo u razdoblju od 2019. do 2023. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Malte. Na temelju te analize u tom izvješću utvrđeni su nedostaci u odnosu na izazove koji nisu obuhvaćeni ili su samo djelomično obuhvaćeni planom za oporavak i otpornost, kao i novi i predstojeći izazovi. Ocijenjen je i napredak Malte u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva EU-a u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva, kao i napredak u ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja.

(10) Prema podacima koje je potvrdio Eurostat[12], deficit opće države u Malti se s deficita od 5,5 % BDP-a u 2022. smanjio na deficit od 4,9 % BDP-a u 2023., dok je dug opće države pao s 51,6 % BDP-a krajem 2022. na 50,4 % BDP-a krajem 2023. Kako je najavila u smjernicama za fiskalnu politiku za 2024.[13], Komisija na temelju podataka o realizaciji za 2023. poduzima prvi korak za pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita koji se temelje na deficitu, u skladu s postojećim pravnim odredbama. Komisija je 19. lipnja 2024. donijela izvješće na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a[14]. U tom je izvješću ocijenjeno proračunsko stanje Malte jer je njezin deficit opće države 2023. premašio referentnu vrijednost od 3 % BDP-a. Uzimajući u obzir tu ocjenu i nakon razmatranja mišljenja Gospodarskog i financijskog odbora u skladu s člankom 126. stavkom 4. UFEU-a, u izvješću se zaključuje da Komisija u srpnju namjerava predložiti pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita za Maltu tako što će Vijeću preporučiti da donese odluku na temelju članka 126. stavka 6. o postojanju prekomjernog deficita.

(11) Vijeće je 12. srpnja 2022. preporučilo[15] da Malta poduzme mjere čiji je cilj osigurati da rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u 2023. bude u skladu s općim neutralnim smjerom politike[16], uzimajući u obzir stalnu privremenu i ciljanu potporu kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanje cijena energije te osobama koje bježe iz Ukrajine. Malti je preporučeno da se pripremi za prilagodbu postojeće potrošnje u skladu s razvojem situacije. Malti je preporučeno i da poveća

---

11 SWD(2024) 618 final.

12 Eurostat-Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Izvješće Komisije pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, 19.6.2024., COM(2024) 598 final.

15 Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2022. o Nacionalnom programu reformi Malte i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Malte za 2022., SL C 334, 1.9.2022., str. 146.

16 Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2024. procjenjuje se da će srednjoročni potencijalni rast proizvodnje Malte u 2023., koji se koristi za mjerenje smjera fiskalne politike, iznositi 11,2 % u nominalnom smislu, na temelju prosječne desetogodišnje stope potencijalnog realnog rasta i deflatora BDP-a za 2023.

javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetsku sigurnost uzimajući u obzir inicijativu REPowerEU, među ostalim iskorištavanjem sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova Unije. Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike[17] bio je u 2023. kontrakcijski (0,6 % BDP-a), u kontekstu visoke inflacije. Rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda) imao je u 2023. kontrakcijski učinak od 1,6 % BDP-a na smjer fiskalne politike. To uključuje povećani trošak ciljanih hitnih mjera potpore kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanja cijena energije za manje od 0,1 % BDP-a. Rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u 2023. bio je u skladu s Preporukom Vijeća. Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima drugih fondova EU-a iznosili su 0,9 % BDP-a u 2023. Ulaganja koja financira država iznosila su 2,6 % BDP-a u 2023., što je povećanje od 0,1 postotnog boda u odnosu na 2022. Malta je financirala dodatna ulaganja sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova EU-a. Financirala je javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetsku sigurnost, kao što su obnova privatnih i javnih zgrada uključujući bolnice i škole, elektrifikacija prometnog sektora i projekti povezani s digitalizacijom javne uprave i privatnog sektora, što se djelomično financira sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova EU-a.

(12) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se da će se realni BDP povećati za 4,6 % u 2024. i za 4,3 % u 2025., a inflacija mjerena HIPC-om iznositi 2,8 % u 2024. i 2,3 % u 2025.

(13) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se državni deficit od 4,3 % BDP-a u 2024. i povećanje udjela duga opće države u BDP-u na 52,0 % do kraja 2024. Smanjenje deficita u 2024. uglavnom je rezultat ograničenog rasta intermedijarne potrošnje i rashoda za plaće u javnom sektoru te ukidanja troškova restrukturiranja nacionalnog zračnog prijevoznika. Na temelju Komisijinih procjena predviđa se da će u 2024. smjer fiskalne politike biti kontrakcijski (1,3 % BDP-a).

(14) Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. očekuje se da će se u 2024. bespovratnom potporom (bespovratna sredstva) iz Mehanizma za oporavak i otpornost financirati rashodi u iznosu do 0,4 % BDP-a, u odnosu na 0,2 % BDP-a u 2023. Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost omogućit će visokokvalitetna ulaganja i reforme za povećanje produktivnosti bez izravnog učinka na saldo i dug opće države Malte.

(15) Vijeće je 14. srpnja 2023. preporučilo[18] da Malta osigura razboritu fiskalnu politiku, osobito ograničavanjem nominalnog povećanja neto primarnih rashoda koje financira država[19] u 2024. na najviše 5,9 %. Države članice bile su pozvane da pri izvršenju

---

17 Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između i. srednjoročnog potencijalnog rasta i ii. promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda (i isključujući privremene hitne mjere uvedene zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19) te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

18 Preporuka Vijeća od 14. srpnja 2023. o Nacionalnom programu reformi Malte za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Malte za 2023., SL C 312, 1.9.2023., str. 167.

19 Neto primarni rashodi definiraju se kao rashodi koje financira država bez i. diskrecijskih mjera na strani prihoda, ii. izdataka za kamate, iii. rashoda za cikličnu nezaposlenost te iv. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

svojih proračuna za 2023. i izradi nacrta proračunskih planova za 2024. vode računa o tome da će Komisija na temelju podataka o realizaciji za 2023. Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita koji se temelje na deficitu. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024., predviđa se da će u Malti doći do povećanja neto primarnih rashoda koje financira država za 5,5 % u 2024., što je manje od preporučene maksimalne stope rasta. Međutim, neto rashodi u 2023. bili su viši od očekivanih u vrijeme donošenja preporuke (za 0,8 % BDP-a). Budući da je preporuka za 2024. formulirana kao stopa rasta, u procjeni usklađenosti treba se uzeti u obzir i bazni učinak od 2023. Da su neto rashodi u 2023. bili jednaki onima koji su se očekivali u trenutku donošenja preporuke, dobivena stopa rasta neto rashoda u 2024. bila bi viša od preporučene stope rasta za 0,7 % BDP-a. Stoga se procjenjuje da postoji rizik da neto primarni rashodi koje financira država ne budu sasvim u skladu s preporukom.

(16) Osim toga, Vijeće je preporučilo da Malta u 2023. i 2024. što prije poduzme mjere radi postupnog ukidanja hitnih mjera energetske potpore na snazi i da ostvarene uštede iskoristi za smanjenje državnog deficita. Vijeće je dodatno utvrdilo da bi Malta, budu li zbog novih povećanja cijena energije potrebne nove mjere potpore ili njihov nastavak, trebala osigurati da budu usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava i poduzeća, fiskalno pristupačne te da potiču smanjenje potrošnje energije. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024., neto proračunski trošak[20] hitnih mjera energetske potpore u 2023. procijenjen je na 1,7 % BDP-a, a predviđa se da će iznositi 2,0 % u 2024. i 1,0 % u 2025. Konkretno, pretpostavlja se da će smanjenja neizravnih poreza na potrošnju energije i subvencije za proizvodnju energije radi kompenzacije povećanja cijena uvezene električne energije i emisija ugljika ostati na snazi u 2024. i 2025.[21]. Uvažavajući izazove s kojima se Malta suočava zbog velike ovisnosti o uvozu energije i izloženosti vanjskim šokovima zbog male veličine gospodarstva, projekcije ne upućuju na postupno ukidanje hitnih mjera energetske potpore što prije u 2023. i 2024. Postoji rizik da to ne bude u skladu s preporukom Vijeća. Stoga nema povezanih ušteda koje bi se mogle iskoristiti za smanjenje državnog deficita u skladu s preporukom Vijeća. Proračunski trošak hitnih mjera energetske potpore usmjerenih na zaštitu ranjivih kućanstava i poduzeća procjenjuje se na 0,2 % BDP-a u 2024. (0,1 % u 2023.), od čega 0,2 % BDP-a šalje cjenovni signal da se smanji potražnja za energijom i poveća energetska učinkovitost (0,1 % u 2023.).

(17) Osim toga, Vijeće je Malti preporučilo i da očuva javna ulaganja koja financira država i osigura učinkovitu apsorpciju bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstava iz drugih fondova Unije, osobito radi promicanja zelene i digitalne tranzicije. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024., predviđa se da će se javna ulaganja koja financira država povećati na 2,8 % BDP-a u 2024. (u odnosu na 2,6 % BDP-a u 2023.). To je u skladu s preporukom Vijeća. Osim toga, očekuje se da će javni rashodi koji se financiraju prihodima iz sredstava fondova EU-a, uključujući bespovratna sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost, ostati stabilni na 0,9 % BDP-a u 2024.

(18) Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze i uz pretpostavku nepromijenjenih politika, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se državni

[20] Ta vrijednost predstavlja razinu godišnjeg proračunskog troška tih mjera, uključujući prihode i rashode i, ovisno o slučaju, isključujući prihode od poreza na neočekivanu dobit dobavljača energije.

[21] Za mjere za koje je Malta navela da će ostati na snazi do kraja 2024. u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. načelno se pretpostavlja da će imati proračunski učinak i u 2025.

deficit od 3,9 % BDP-a u 2025. Smanjenje deficita u 2025. uglavnom je posljedica očekivanog smanjenja troška mjera energetske potpore. Predviđa se da će do kraja 2025. doći do povećanja udjela duga opće države u BDP-u na 52,6 %.

(19) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) i kriterijem 2.2. iz Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, plan za oporavak i otpornost sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju i trebaju se provesti do 2026. Očekuje se da će pomoći da se djelotvorno odgovori na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju. U tom kratkom roku, brz nastavak djelotvorne provedbe plana, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, ključan je za poticanje dugoročne konkurentnosti Malte zelenom i digitalnom tranzicijom, uz istodobno osiguravanje socijalne pravednosti. Kako bi se obveze iz plana izvršile do kolovoza 2026., ključno je da Malta nastavi provedbu reformi i ulaganja. Sustavno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika i dalje je ključno kako bi se osigurala opća odgovornost za uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost.

(20) U skladu s člankom 18. Uredbe (EU) 2021/1060 Malta u okviru preispitivanja fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja treba do ožujka 2025. preispitati svaki program, uzimajući u obzir, među ostalim, izazove utvrđene u preporukama koje su joj upućene 2024., kao i u svojem nacionalnom energetskom i klimatskom planu. To preispitivanje osnova je za konačnu dodjelu financijskih sredstava EU-a uključenih u svaki od tih programa. Malta je ostvarila napredak u provedbi kohezijske politike i europskog stupa socijalnih prava, no i dalje su prisutni izazovi. Ključno je ubrzati provedbu programâ kohezijske politike. Prioriteti koji su dogovoreni u programima i dalje su relevantni. Ulaganja u energetsku učinkovitost i energiju iz obnovljivih izvora ključna su za postizanje ušteda energije, jačanje održivosti u energetskom sektoru i smanjenje njegove ovisnosti o međunarodnim izvorima energije. Daljnja ulaganja u održiva multimodalna rješenja i aktivnu mobilnost važna su za smanjenje prometnog zagušenja i ograničavanje emisija iz cestovnog prometa. Potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se osigurala održivost upravljanja vodama i otpadnim vodama. Osim toga, da bi se smanjilo odlaganje otpada na odlagališta i ostvarili ciljevi recikliranja, potrebno je provoditi prakse kružnog gospodarstva i maksimalno iskoristiti potencijal recikliranja. Isto tako, potrebno je promicati obrazovanje odraslih kako bi se povećala razina vještina stanovništva i ublažio manjak radne snage. Treba nastaviti promicati socijalnu integraciju ranjivih skupina i njihovu integraciju na tržište rada, posebno vodeći računa o državljanima trećih zemalja i osobama s invaliditetom. Malta bi mogla iskoristiti i inicijativu Platforma za strateške tehnologije za Europu (STEP) kako bi poduprla stratešku autonomiju EU-a i konkurentnost i održivost industrije.

(21) Uz gospodarske i socijalne poteškoće koje se otklanjaju planom za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova EU-a, Malta se suočava s nekoliko dodatnih izazova koji su povezani s određenim karakteristikama poreznog sustava koje olakšavaju agresivno porezno planiranje, obrazovanjem i vještinama, energijom iz obnovljivih izvora i prometom.

(22) Rješavanje problema agresivnog poreznog planiranja i dalje je ključno za poboljšanje učinkovitosti i pravednosti poreznih sustava. S obzirom na učinke prelijevanja strategija agresivnog poreznog planiranja među državama članicama, neophodno je koordinirano djelovati kako bi se zakonodavstvo EU-a dopunilo nacionalnim politikama svih država članica. Malta je poduzela korake za rješavanje problema agresivnog poreznog planiranja provedbom prethodno dogovorenih međunarodnih i europskih inicijativa, a na rješavanje tog pitanja obvezala se i u svojem planu za

oporavak i otpornost. U okviru programa reformi iz tog plana vlada Malte donijela je novi zakon kojim su uvedena pravila o transfernim cijenama, koji se primjenjuje od siječnja 2024. Cilj je suzbiti mogućnosti premještanja dobiti poduzeća. Malta je naručila i neovisnu studiju o izlaznim i ulaznim plaćanjima (između rezidenata EU-a i rezidenata trećih zemalja), koju će popratiti odgovarajućim zakonodavstvom. Međutim, dok Malta ne počne primjenjivati porez po odbitku na kamate, dividende i naknade za licencije koje poduzeća sa sjedištem u Malti plaćaju u jurisdikcije s nultim i niskim poreznim stopama (u ovom slučaju odnosi se na bilo koju jurisdikciju u kojoj je zakonska stopa poreza na dobit manja od 9 %, najniže zakonske stope poreza na dobit u EU-u) ili istovjetne obrambene mjere kojima se sprečava da poduzeća svoju dobit prenose u treće zemlje bez plaćanja poreza, rizici od dvostrukog neoporezivanja te dobiti i dalje su visoki. Osim toga, zbog tretmana rezidentnih trgovačkih društava koja nemaju domicil u Malti i dalje postoji rizik od dvostrukog neoporezivanja poduzeća i pojedinaca. To će se pitanje samo djelomično riješiti usklađivanjem s Direktivom EU-a o minimalnom oporezivanju, koja će se, nakon što je Malta prenese, primjenjivati samo na velika poduzeća.

(23) Manjak kvalificirane radne snage i neusklađenost vještina s potrebama tržišta rada prepreka su budućem rastu, konkurentnosti i usporednoj zelenoj i digitalnoj tranziciji. U izvješćima iz prvog tromjesečja 2024. manjak radne snage navodio se kao čimbenik koji ograničava proizvodnju u Malti, a u uslužnom sektoru i industriji manjak radne snage prijavljen je čak dvostruko češće od prosjeka EU-a. Više od dvije trećine poduzeća navelo je da ima problema s popunjavanjem radnih mjesta koja zahtijevaju posebne IKT vještine. Najnoviji rezultati OECD-ova Programa za međunarodnu procjenu učenika (PISA) pokazuju da Malta ima jedan od najvećih udjela slabih rezultata u EU-u, što predstavlja ozbiljan problem za kasniji razvoj vještina. Otprilike trećina petnaestogodišnjaka u cijelom socioekonomskom spektru na Malti ima slabe rezultate u matematici, čitanju i prirodoslovlju. Problem manjka nastavnika djelomično se rješavao zamjenskim nastavnicima koji imaju nižu razinu obrazovanja ili nisu u potpunosti osposobljeni za radno mjesto nastavnika. Rano napuštanje školovanja smanjuje se, ali je i dalje iznad prosjeka EU-a, čime se povećava ionako velik broj odraslih osoba s niskom razinom vještina. Iako je ukupna razina sudjelovanja odraslih u obrazovanju i osposobljavanju općenito (u posljednjih 12 mjeseci) u skladu s prosjekom EU-a, sudjelovanje niskokvalificiranih osoba je nisko. Osim toga, u 2023. 63 % odraslih imalo je barem osnovne digitalne vještine, ali su razlike u razini vještina znatne. Udio učenika upisanih u srednjoškolsko strukovno obrazovanje i osposobljavanje i dalje je nizak. Za poboljšanje slabih obrazovnih rezultata i smanjenje velikog manjka radne snage i neusklađenosti vještina s potrebama tržišta rada bit će potrebno poboljšati kvalitetu obrazovanja posebno vodeći računa o osnovnim vještinama, riješiti problem manjka nastavnika, uz stručno usavršavanje nastavnika u skladu s obrazovnim potrebama učenika, te u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima raditi na jačanju relevantnosti malteškog sustava obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada.

(24) Malti je trajni izazov ostvariti zeleni gospodarski rast i pritom postići ravnotežu između potreba razvoja i okolišne održivosti. Zelenu tranziciju Malte koči dominantna uloga fosilnih goriva u energetskom sustavu. U Malti je 2022. udio energije iz obnovljivih izvora u krajnjoj bruto potrošnji energije iznosio 13,4 %, što je jedna od najnižih razina u EU-u. To je znatno ispod indikativnog cilja Malte za 2030. od 28 % i prosjeka EU-a od 41 % u 2022. Gotovo svi instalirani kapaciteti za energiju iz obnovljivih izvora odnose se na solarnu energiju na kopnu i sporo se povećavaju (za 4 % u 2023.). Njihovo bi se uvođenje trebalo ubrzati tekućom reformom u okviru

Mehanizma za oporavak i otpornost, kojom se propisuje obvezno postavljanje solarnih uređaja na određene nove zgrade i skraćuju rokovi za izdavanje dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora. Malta u svojem isključivom gospodarskom pojasu ima znatan potencijal za solarnu energiju i energiju vjetra na moru. Međutim, taj je potencijal i dalje neiskorišten. Mogućnost uvođenja obnovljivih izvora energija u Malti, čime će Malta poboljšati svoju sigurnost opskrbe energijom, ovisi i o ostvarenom napretku u izgradnji drugog elektroenergetskog spojnog voda s Italijom i daljnjem jačanju domaće elektroenergetske mreže.

(25) Smanjenje prometnog zagušenja i visokih razina emisija iz cestovnog prometa ključno je za svladavanje izazova održivosti. Emisije stakleničkih plinova iz cestovnog prometa povećale su se za 23,3 % u odnosu na 2005. Na osobne automobile otpada 86 % putničkog prijevoza u Malti i ta brojka je u porastu. Zagušenje je i dalje je glavni prometni izazov u Malti, koji utječe i na konkurentnost, a za njegovo će svladavanje biti potrebno uložiti znatne dodatne napore. Radi promicanja alternativnog kolektivnog pomorskog prijevoza, Malta uz potporu Europskog fonda za regionalni razvoj razvija internu trajektnu mrežu modernizacijom trajektnih pristaništa u svojim lukama. Nadalje, Malta sredstvima iz kohezijskih fondova planira financirati infrastrukturu čistog gradskog prometa duljine 17,5 km, uključujući pješačke i biciklističke staze, kako bi potaknula multimodalnu gradsku mobilnost.

(26) Imajući u vidu blisku povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2024. državama članicama europodručja preporučilo da mjere za provedbu preporuke o ekonomskoj politici europodručja poduzmu i u okviru svojih planova za oporavak i otpornost. Za Maltu, preporuke 1., 2., 3. i 4. doprinose provedbi prve, druge, treće i četvrte preporuke za europodručje.

PREPORUČUJE da Malta u 2024. i 2025. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Pravodobno dostaviti srednjoročni fiskalno-strukturni plan. U skladu sa zahtjevima reformiranog Pakta o stabilnosti i rastu, u 2025. ograničiti rast neto rashoda[22] na stopu koja je u skladu sa smanjenjem deficita opće države na referentnu vrijednost od 3 % BDP-a utvrđenu Ugovorom i zadržavanjem duga opće države na razboritoj razini u srednjoročnom razdoblju. Postupno ukinuti hitne mjere energetske potpore do zime 2024./2025. Raditi na uklanjanju preostalih rizika od agresivnog poreznog planiranja, uvesti porez po odbitku na izlazna plaćanja ili istovjetne obrambene mjere te izmijeniti pravila za trgovačka društva koja nemaju domicil u Malti.

2. Nastaviti brzu i djelotvornu provedba plana za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, i tako osigurati završetak reformi i ulaganja do kolovoza 2026. Ubrzati provedbu programâ kohezijske politike. U okviru njihova preispitivanja u sredini razdoblja, i dalje se baviti dogovorenim prioritetima i radi poboljšanja konkurentnosti razmatrati mogućnosti koje pruža inicijativa Platforma za strateške tehnologije za Europu.

3. Povećati kvalitetu obrazovanja i osposobljavanja i njihovu relevantnost za tržište rada kako bi se riješio problem slabih obrazovnih rezultata i ozbiljan manjak vještina

[22] U skladu s člankom 2. stavkom 2. Uredbe (EU) 2024/1263 „neto rashodi” znači državni rashodi bez izdataka za kamate, diskrecijskih mjera na strani prihoda, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te jednokratnih i drugih privremenih mjera.

te njihova neusklađenost s potrebama tržišta rada, osobito poticanjem osnovnih vještina učenika i profesionalnog razvoja nastavnika.

4. Ubrzati uvođenje energije iz obnovljivih izvora u okviru velikih projekata i malih ulaganja u izravnu proizvodnju i potrošnju energije. Riješiti problem prometnog zagušenja poboljšanjem kvalitete i učinkovitosti javnog prijevoza i ubrzati ulaganja u infrastrukturu za „meku mobilnost”.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik